

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2115

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Minister-President en de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie over *offensieve inzet van Afghaanse agenten in de periode 2011–2013* (ingezonden 14 februari 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Defensie (ontvangen 16 maart 2020).

Vraag 1

Herinnert u zich dat de Kamer in 2011 herhaaldelijk is gegarandeerd – zelfs middels een persoonlijke garantie van de Minister-President – dat door Nederland opgeleide agenten in Kunduz, Afghanistan niet voor offensieve militaire acties ingezet zullen worden en, als dit, tegen de afspraken in, toch gebeurt, de Kamer hier eerlijk over geïnformeerd zal worden, ook als dat ertoe kan leiden dat de missie moet stoppen?¹

Antwoord 1

Ja. Daarbij is echter schriftelijk² en in het plenair debat van 27 januari 2011 gemeld³, dat de regering niet volledig kon uitsluiten dat incidenteel Afghaanse civiele agenten betrokken konden worden bij militaire operaties in Kunduz tegen de Taliban. Daarvan waren immers voorbeelden uit het verleden in Afghanistan bekend.

Vraag 2 en 3

Wat is uw reactie op de bevindingen in de post-missie beoordeling over de Nederlandse militaire missie in Kunduz van 2011 tot 2013 dat «uit interviews met betrokkenen bij alle onderdelen van de missie blijkt dat algemeen bekend was dat de Afghaanse agenten ook ingezet werden in offensieve operaties tegen de Taliban of andere gewapende groeperingen» en dat «hoewel Nederlandse betrokkenen bij Afghaanse commandanten aankaartten dat dit tegen de gemaakte afspraken was, ze niet (konden) voorkomen dat agenten

¹ Debat, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/h-tk-20102011-45-4.html>, 27 januari 2011.

² Kamerstuk 27 925, nr. 418 van 24 januari 2011: «De regering kan echter niet volledig uitsluiten dat incidenteel Afghaanse civiele agenten betrokken kunnen worden bij militaire operaties in Kunduz tegen de Taliban. Daarvan zijn voorbeelden uit het verleden in Afghanistan bekend.»

³ Handeling h-tk-2010-2011-45-4 van 27 januari 2011: «Als u mij de garantie vraagt of je iedereen altijd in beeld hebt, antwoord ik: nee, want we zetten geen persoonsbeveiliging op deze politiemensen. Dat kan ik dus niet garanderen.»

offensief werden ingezet en er dus niet aan de wens van de Kamer kon worden voldaan.»⁴

Onderschrijft u deze conclusies? Zo nee, waarom en op basis van welke gegevens betwist u deze?

Antwoord 2 en 3

Zoals aan uw Kamer gemeld (Kamerstuk 27 925, nr. 418 van 24 januari 2011) waren de cursisten gedurende de opleiding en instructie op de trainingcentra niet actief in de praktijk. De aansluitende praktijkbegeleiding van de Afghaanse civiele politie door Nederlandse *Police Operational Mentoring and Liaison Teams* (POMLT's) richtte zich geheel op civiele politietaken. Het strikte opleidings- en trainingskarakter van de missie was verzekerd. De aanwijzingen die hierover aan de Nederlandse militairen werden verstrekt, zijn aan ISAF bekend gesteld als randvoorwaarden voor de Nederlandse inzet. De civiele politie (*Afghan Civilian Police* en *Afghan Anti Crime Police*) behoort volgens Afghaanse regelgeving niet ingezet te worden voor offensieve militaire taken, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Afghaanse gendarmerie (ook een politieonderdeel). De opleiding die de civiele politie ontving, was daar ook niet op gericht. De regering kon en kan echter niet volledig uitsluiten dat incidenteel Afghaanse civiele agenten betrokken konden worden bij militaire operaties in Kunduz tegen de Taliban. Daarvan waren voorbeelden uit het verleden in Afghanistan bekend. De bevindingen van de post-missie beoordeling over de geïntegreerde politietrainingsmissie in Kunduz wijzen daar opnieuw op.

Er moet, zoals gesteld in het plenair debat op 27 januari 2011, onderscheid worden gemaakt tussen incidenten en structureel beleid. Voor dat laatste ziet het kabinet geen aanwijzing.

Vraag 4, 5, 6 en 9

Herinnert u zich dat de Minister van Buitenlandse Zaken, geconfronteerd met de conclusies in de post-missie beoordeling over offensieve inzet van door Nederland getrainde agenten, in het debat over Afghanistan op 6 februari jl. antwoordde dat de Kamer in 2011 is gemeld «dat niet uit te sluiten viel dat door ons getrainde agenten ook betrokken zouden zijn bij offensieve acties»⁵ Bedoelt u hiermee wellicht de antwoorden op vragen van de toenmalige Kamerlid Van Bommel, dat het niet valt uit te sluiten dat Afghaanse agenten worden geconfronteerd met gewapend geweld en in dat geval handelend kunnen optreden, uit zelfverdediging en ter bescherming van de bevolking?⁶ Bent u het eens dat in antwoorden op deze vragen niet wordt gesteld dat niet uit te sluiten is dat Afghaanse agenten offensief worden ingezet? Zo nee, waarom niet?

Herinnert u zich de bevindingen in de eindevaluatie over de missie in Kunduz over de inzet van door Nederland opgeleide agenten, in het bijzonder dat na navraag zou zijn gebleken dat (tegen de afspraken in) buiten Kunduz ingezette agenten niet zijn ingezet voor offensieve acties?⁷

Antwoord 4, 5, 6 en 9

Uw Kamer is meerdere malen gemeld dat de regering niet volledig kon uitsluiten dat incidenteel Afghaanse civiele agenten betrokken konden worden bij militaire operaties in Kunduz tegen de Taliban, onder andere in de eerder genoemde brief van 24 januari 2011 (Kamerstuk 27 925, nr. 418) en tijdens het plenair debat op 27 januari 2011.

In brieven van 13 september 2011 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2011, nr. 3625) en 15 september 2011 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2011, nr. 3649) is aanvullend gesteld dat het niet viel uit te sluiten dat de *Afghan Uniformed Police* (AUP) werd geconfronteerd met gewapend geweld. In dat geval kon de AUP, conform de Afghaanse Nationale

⁴ Post-missiebeoordeling geïntegreerde politietrainingsmissie Kunduz – Op zoek naar draagvlak, <https://www.iob-evaluatie.nl/publicaties/rapporten/2019/11/19/432-kunduz>, 19 november 2019.

⁵ Debat, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/e3e908e2-2525-409e-95cb-4401114b743a, 6 februari 2020.

⁶ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 3649

⁷ Eindevaluatie politietrainingsmissie in Afghanistan, <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2014/01/29/eindevaluatie-politietrainingsmissie-in-afghanistan/eindevaluatie-politietrainingsmissie-in-afghanistan.pdf>, 29 januari 2014.

Politiestrategie, handelend optreden, uit zelfverdediging en ter bescherming van de bevolking.

Vraag 7

Herinnert u zich de bevindingen in de eindevaluatie over de missie in Kunduz over de inzet van door Nederland opgeleide agenten, in het bijzonder dat na navraag zou zijn gebleken dat (tegen de afspraken in) buiten Kunduz ingezette agenten niet zijn ingezet voor offensieve acties?⁸

Antwoord 7

De betreffende eindevaluatie ging in op onvolkomenheden in het plaatsingsproces van door Nederland opgeleide Afghaanse agenten en onderofficieren. Uw Kamer is hierover voor het eerst geïnformeerd op 17 oktober 2012 (Kamerstuk 27 925, nr. 467). Het agentvolgsysteem bracht destijds aan het licht dat vooral onderofficieren en in mindere mate agenten die de Nederlandse basisopleiding hadden gevolgd, kennelijk buiten Kunduz waren geplaatst. De Nederlandse betrokkenheid bij de eerstvolgende onderofficiersopleiding is om die reden opgeschort en de Afghaanse autoriteiten is om opheldering gevraagd. Uw Kamer is vervolgens op 17 januari 2013 (Kamerstuk 27 925, nr. 469) geïnformeerd dat langs verschillende lijnen informatie boven tafel is gehaald.

Vraag 8 en 10

Waarom is de Kamer in deze eindevaluatie niet geïnformeerd dat niet uit te sluiten is dat Afghaanse agenten offensief zijn ingezet? Waarom is de Kamer in dit document niet geïnformeerd, zoals de post-missie beoordeling wel doet, dat Afghaanse agenten offensief zijn ingezet?

Is de Kamer ooit gemeld dat door Nederland getrainde agenten betrokken zijn (geweest) bij offensieve acties? Zo nee, waarom niet? Hoe is dit mogelijk tegen de achtergrond van de bevindingen in de post-missie beoordeling over de militaire missie in Kunduz?

Antwoord 8 en 10

Zoals toegelicht in de antwoorden op vragen 1 tot en met 6 en 9 was uw Kamer ten tijde van de eindevaluatie reeds bekend met het gegeven dat de regering niet volledig kon uitsluiten dat incidenteel Afghaanse civiele agenten betrokken konden worden bij militaire operaties in Kunduz tegen de Taliban. De bevindingen van de post-missie beoordeling over de geïntegreerde politietrainingsmissie in Kunduz wijzen daar opnieuw op. Zoals gemeld in het plenair debat van 27 januari 2011 moet onderscheid worden gemaakt tussen incidenten en structureel beleid. Voor dat laatste ziet het kabinet geen aanwijzing.

⁸ Eindevaluatie politietrainingsmissie in Afghanistan, <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2014/01/29/eindevaluatie-politietrainingsmissie-in-afghanistan/eindevaluatie-politietrainingsmissie-in-afghanistan.pdf>, 29 januari 2014.